

Bruselj, 13. junij 2022
(OR. fr, en)

9758/22

ECOFIN 547
UEM 151
SOC 342
EMPL 224
COMPET 445
ENV 542
EDUC 215
RECH 338
ENER 254
JAI 808
GENDER 87
ANTIDISCRIM 67
JEUN 98
SAN 343

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. dok. Kom.:	9410/22 - COM(2022) 613 final
Zadeva:	Priporočilo za PRIPOROČILO SVETA v zvezi z nacionalnim reformnim programom Hrvaške za leto 2022 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Hrvaške za leto 2022

V prilogi vam pošiljamo navedeni osnutek priporočila Sveta, ki so ga pregledali in potrdili različni odbori Sveta, temelji pa na predlogu Komisije COM(2022) 613 final.

PRIPOROČILO SVETA

z dne ...

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Hrvaške za leto 2022 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Hrvaške za leto 2022

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik¹ ter zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij² in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

¹ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

² UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

- (1) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta³, s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost, je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem za okrevanje in odpornost zagotavlja finančno podporo za izvajanje reform in naložb s pomočjo fiskalne spodbude, ki jo financira Unija. Prispeva h gospodarskemu okrevanju ter izvajanju trajnostnih reform in naložb, ki spodbujajo rast, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda, hkrati pa krepi odpornost in potencialno rast gospodarstev držav članic. Poleg tega pomaga krepiti vzdržne javne finance ter srednje- in dolgoročno prispeva k spodbujanju rasti in ustvarjanju delovnih mest. V skladu s členom 11(2) Uredbe (EU) 2021/241 bo najvišji finančni prispevek na državo članico v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost junija 2022 posodobljen.
- (2) Komisija je 24. novembra 2021 sprejela letni pregled trajnostne rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2022. Ustrezno je upoštevala Socialno zavezo iz Porta, podpisano 7. maja 2021, da se nadalje izvaja evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 25. marca 2022 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda trajnostne rasti za leto 2022. Komisija je 24. novembra 2021 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Hrvaško opredelila kot eno od držav članic, za katere bo potreben poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2022, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je skupno poročilo o zaposlovanju sprejel 14. marca 2022.

³ Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

- (3) Ruska invazija na Ukrajino, ki je sledila globalni pandemiji, je bistveno spremenila geopolitične in gospodarske razmere. Vpliv invazije na gospodarstva držav članic je opazen tudi v višjih cenah energije, hrane in surovin ter slabših obetih za rast. Višje cene energije močno bremenijo zlasti najranljivejša gospodinjstva, ki se soočajo z energetsko revščino ali jim ta grozi, ter podjetja, ki so najbolj ranljiva za povišanje cen energije. Unija je tudi pričala doslej največjemu pritoku ljudi, ki bežijo iz Ukrajine. Gospodarski učinki ruske vojaške agresije so asimetrično prizadeli države članice. V zvezi s tem je bila 4. marca 2022 z Izvedbenim sklepom Sveta (EU) 2022/382⁴ prvič uporabljena Direktiva Sveta 2001/55/ES⁵, s katero sta bila razseljenim osebam iz Ukrajine dodeljena pravica do zakonitega prebivanja v Uniji ter dostop do izobraževanja in usposabljanja, trga dela, zdravstvenega varstva, stanovanj in socialnega varstva.
- (4) Ob upoštevanju hitro spreminjajočih se gospodarskih in geopolitičnih razmer evropski semester v letu 2022 nadaljuje usklajevanje širših smernic ekonomskih politik in politik zaposlovanja, hkrati pa se razvija v skladu z zahtevami glede izvajanja mehanizma za okrevanje in odpornost, kot je opisano v letnem pregledu trajnostne rasti 2022. Izvajanje sprejetih načrtov za okrevanje in odpornost je bistveno za doseganje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra, saj načrti obravnavajo vsa zadevna specifična priporočila za države, izdana v ciklih evropskega semestra leta 2019 in 2020, ali pomemben del njih. Specifična priporočila za države iz let 2019 in 2020 ostajajo enako relevantna tudi za načrte za okrevanje in odpornost, kot so bili dopolnjeni, posodobljeni ali spremenjeni v skladu s členi 14, 18 in 21 Uredbe (EU) 2021/241, poleg morebitnih drugih specifičnih priporočil za države, izdanih do datuma predložitve tako dopolnjenih, posodobljenih ali spremenjenih načrtov za okrevanje in odpornost.

⁴ Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2022/382 z dne 4. marca 2022 o ugotovitvi obstoja množičnega prihoda razseljenih oseb iz Ukrajine v smislu člena 5 Direktive 2001/55/ES in z učinkom uvedbe začasne zaščite (UL L 71, 4.3.2022, str. 1).

⁵ Direktiva Sveta 2001/55/ES z dne 20. julija 2001 o najnižjih standardih za dodelitev začasne zaščite v primeru množičnega prihoda razseljenih oseb in o ukrepih za uravnoteženje prizadevanj in posledic za države članice pri sprejemanju takšnih oseb (UL L 212, 7.8.2001, str. 12).

- (5) Splošna odstopna klavzula Pakta za stabilnost in rast se uporablja od marca 2020. Komisija je v svojem sporočilu z naslovom „Eno leto po izbruhu COVID-19: odziv fiskalne politike“ z dne 3. marca 2021 navedla svoje mnenje, da bi morala biti odločitev o deaktivaciji ali nadaljnji uporabi splošne odstopne klavzule sprejeta na podlagi celovite ocene stanja gospodarstva, pri čemer bi bila raven gospodarske aktivnosti v Uniji ali euroobmočju v primerjavi z ravnmi pred krizo (konec leta 2019) ključno kvantitativno merilo. Večja negotovost in znatna negativna tveganja za gospodarske obete zaradi vojne v Evropi, rekordna povišanja cen energije in nenehne motnje v dobavni verigi upravičujejo podaljšanje splošne odstopne klavzule Pakta za stabilnost in rast do leta 2023.
- (6) V skladu s pristopom iz Priporočila Sveta z dne 18. junija 2021⁶ z mnenjem Sveta o konvergenčnem programu Hrvaške za leto 2021 se splošna fiskalna naravnost trenutno najboljše meri s spremembo primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov in začasnih nujnih ukrepov, povezanih s krizo zaradi COVID-19), ki pa vključujejo odhodke, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugimi sredstvi Unije, glede na srednjeročno potencialno rast⁷. Poleg upoštevanja splošne fiskalne naravnosti se za oceno, ali je nacionalna fiskalna politika preudarna ter ali njena struktura podpira trajnostno okrevanje v skladu z zelenim in digitalnim prehodom, pozornost namenja tudi razvoju nacionalno financiranih⁸ tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov in začasnih nujnih ukrepov, povezanih s krizo zaradi COVID-19) in naložb.

⁶ Priporočilo Sveta z dne 18. junija 2021 z mnenjem Sveta o konvergenčnem programu Hrvaške za leto 2021 (UL C 304, 29.7.2021, str. 48).

⁷ Ocene fiskalne naravnosti in njenih sestavnih delov v tem priporočilu so ocene Komisije na podlagi predpostavk, na katerih temelji pomladanska napoved Komisije 2022. Ocene Komisije glede srednjeročne potencialne rasti ne vključujejo pozitivnega učinka reform, vključenih v načrt za okrevanje in odpornost, ki lahko povečajo potencialno rast.

⁸ Ki se ne financirajo z nepovratnimi sredstvi v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ali drugimi sredstvi Unije.

- (7) Komisija je 2. marca 2022 sprejela sporočilo, ki zagotavlja širše smernice za fiskalno politiko v letu 2023 (v nadaljnjem besedilu: fiskalne smernice), da bi podprla pripravo programov stabilnosti in konvergenčnih programov držav članic ter s tem okrepila usklajevanje politik. Navedla je, da se zdi na podlagi makroekonomskih obetov iz zimske napovedi iz leta 2022 v letu 2023 ustrezen prehod s spodbujevalne skupne fiskalne naravnosti v obdobju 2020–2022 na splošno nevtralno skupno fiskalno naravnost, ob hkratni pripravljenosti odzivanja na spreminjajoče se gospodarske razmere. Napovedala je, da bi se morala priporočila glede javnih financ za leto 2023 še naprej razlikovati med državami članicami in upoštevati morebitne učinke čezmejnega prelivanja. Države članice je pozvala, naj upoštevajo smernice v svojih programih stabilnosti in konvergenčnih programih. Zavezala se je, da bo pozorno spremljala gospodarska gibanja in prilagodila svoje smernice za politiko po potrebi oziroma najpozneje v okviru pomladanskega svežnja evropskega semestra konec maja 2022.
- (8) Kar zadeva fiskalne smernice, fiskalna priporočila za leto 2023 upoštevajo slabše gospodarske obete, večjo negotovost, nadaljnja negativna tveganja in višjo inflacijo v primerjavi z zimsko napovedjo Komisije iz leta 2022. Glede na navedeno je treba s fiskalnim odzivom povečati javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetska varnost in ohraniti kupno moč najranljivejših gospodinjstev, da bi ublažili vpliv dviga cen energije in pomagali omejiti inflacijske pritiske zaradi sekundarnih učinkov s ciljno usmerjenimi in začasnimi ukrepi. Fiskalna politika mora ostati prožna, da se prilagodi hitro spreminjajočim se okoliščinam, tudi izzivom v zvezi z obrambo in varnostjo, ki izhajajo iz vojaške agresije Rusije v Ukrajini, in se mora med državami članicami razlikovati glede na njihov fiskalni in gospodarski položaj, tudi glede njihove izpostavljenosti krizi in dotoku razseljenih oseb iz Ukrajine.

- (9) Hrvaška je 14. maja 2021 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je na podlagi člena 19 Uredbe (EU) 2021/241 in v skladu s smernicami za ocenjevanje iz Priloge V k navedeni uredbi ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost. Svet je 20. julija 2021 sprejel Izvedbeni sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Hrvaško⁹. Izplačilo obrokov je pogojeno s sprejetjem sklepa Komisije v skladu s členom 24(5) Uredbe (EU) 2021/241, ki navaja, da Hrvaška zadovoljivo izpolnjuje ustrezne mejnike in cilje, določene v izvedbenem sklepu Sveta. Predpogoj za zadovoljivo izpolnjevanje je, da pri doseganju predhodnih mejnikov in ciljev ni prišlo do nazadovanja.
- (10) Hrvaška je 28. aprila 2022 predložila nacionalni reformni program za leto 2022, 29. aprila 2022 pa konvergenčni program za leto 2022 v skladu z rokom iz člena 8 Uredbe (ES) št. 1466/97. Programa sta bila ocenjena skupaj, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost. V skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241 nacionalni reformni program za leto 2022 odraža tudi polletno poročanje Hrvaške o napredku pri izvajanju načrta za okrevanje in odpornost.
- (11) Komisija je 23. maja 2022 objavila poročilo o državi za Hrvaško za leto 2022. V njem je ocenila napredek Hrvaške pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil, naslovljenih nanjo, ki jih je Svet sprejel v letih 2019, 2020 in 2021, ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Hrvaškem glede na preglednico kazalnikov okrevanja in odpornosti. Na podlagi te analize so bile v poročilu o državi opredeljene vrzeli v zvezi s tistimi izzivi, ki jih načrt za okrevanje in odpornost ne obravnava ali jih obravnava le delno, ter novimi in nastajajočimi izzivi, vključno s tistimi, ki izhajajo iz ruske invazije na Ukrajino. V njem je bil ocenjen tudi napredek Hrvaške pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic in pri doseganju krovnih ciljev Unije glede zaposlovanja, znanj in spretnosti ter zmanjševanja revščine ter napredek pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja Združenih narodov.

⁹ ST 10687/2021.

- (12) Komisija je za Hrvaško opravila poglobljeni pregled v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011 in rezultate objavila 23. maja 2022. Komisija je ugotovila, da na Hrvaškem ni več makroekonomskih neravnotežij. Zlasti je bil dosežen pomemben napredek pri zmanjševanju zasebne zadolženosti in neto zunanjih obveznosti, medtem ko je javni dolg še vedno visok, vendar se je ponovno začel zniževati, kar je pred pandemijo prineslo izrazite izboljšave.
- (13) Svet je v svojem priporočilu z dne 20. julija 2020¹⁰ Hrvaški priporočil, naj v skladu s splošno odstopno klavzulo v letih 2020 in 2021 sprejme vse potrebne ukrepe za učinkovit odziv na pandemijo COVID-19, ohranitev gospodarstva in podporo okrevanju, ki bo sledilo. Prav tako ji je priporočil, naj, kadar gospodarske razmere to omogočajo, izvaja fiskalne politike, namenjene doseganju preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev in zagotavljanju vzdržnosti dolga ob hkratni krepitvi naložb. Glede na podatke, ki jih je potrdil Eurostat, se je primanjkljaj sektorja država Hrvaške zmanjšal s 7,3 % BDP v letu 2020 na 2,9 % BDP v letu 2021. Odziv fiskalne politike na Hrvaškem je podprl okrevanje gospodarstva v letu 2021, začasni nujni ukrepi pa so se zmanjšali s 3,3 % BDP v letu 2020 na 2,1 % BDP v letu 2021. Ukrepi, ki jih je Hrvaška sprejela v letu 2021, so bili v skladu s priporočilom Sveta z dne 20. julija 2020. Diskrecijski proračunski ukrepi, ki jih je vlada sprejela v letih 2020 in 2021, so bili večinoma začasni ali so jih spremljali izravnalni ukrepi. Hkrati nekateri diskrecijski ukrepi, ki jih je vlada sprejela leta 2021, niso bili začasni ali jih niso spremljali izravnalni ukrepi in so vključevali predvsem znižanje dohodnine in davka od dohodkov pravnih oseb v skupnem znesku 0,5 % BDP. Glede na podatke, ki jih je potrdil Eurostat, se je dolg sektorja država zmanjšal z 87,3 % BDP v letu 2020 na 79,8 % BDP v letu 2021.

¹⁰ Priporočilo Sveta z dne 20. julija 2020 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Hrvaške za leto 2020 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Hrvaške za leto 2020 (UL C 282, 26.8.2020, str. 68).

- (14) Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske projekcije v konvergenčnem programu za leto 2022, je v letu 2022 previden, zatem pa ugoden. Vlada napoveduje, da bo realni BDP v letu 2022 zrasel za 3,0 %, v letu 2023 pa za 4,4 %. Za primerjavo je v pomladanski napovedi Komisije 2022 predvidena višja realna rast BDP v letu 2022 v višini 3,4 % in nižja rast v višini 3,0 % v letu 2023, pri čemer razlika odraža predvsem nižja pričakovanja hrvaških organov glede rasti realne potrošnje gospodinjstev v letu 2022. Vlada v svojem konvergenčnem programu za leto 2022 pričakuje, da se bo nominalni primanjkljaj v letu 2022 rahlo zmanjšal na 2,8 % BDP, v letu 2023 pa na 1,6 %. Rahlo zmanjšanje v letu 2022 je predvsem posledica rasti gospodarske aktivnosti in postopne odprave večine nujnih ukrepov. Glede na konvergenčni program za leto 2022 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP v letu 2022 zmanjšal na 76,2 %, v letu 2023 pa na 71,7 %. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, pomladanska napoved Komisije 2022 za leti 2022 in 2023 predvideva javnofinančni primanjkljaj v višini 2,3 % BDP oziroma 1,8 % BDP. To je nižje od primanjkljaja, napovedanega za leto 2022, in višje od primanjkljaja, napovedanega za leto 2023 v konvergenčnem programu, predvsem zaradi nižje ravni odhodkov, ki jo Komisija pričakuje v letu 2022 za bruto investicije v osnovna sredstva in druge odhodke. Poleg tega napoved Komisije predvideva nekoliko manjši premik prihodkov in odhodkov, ki se pripisuje razliki v inflacijskih obetih. Pomladanska napoved Komisije 2022 predvideva nižji dolg sektorja država kot odstotek BDP, in sicer v višini 75,3 % BDP v letu 2022, v letu 2023 pa višjega, in sicer v višini 73,1 % BDP. Glede na pomladansko napoved Komisije 2022 je srednjeročna (10-letna povprečna) potencialna rast BDP ocenjena na 2,2 %. Vendar ta ocena ne upošteva učinka reform, vključenih v načrt za okrevanje in odpornost, ki bi lahko okrepile potencialno rast Hrvaške.

- (15) Vlada je v letu 2022 postopno odpravila večino ukrepov, sprejetih v odziv na krizo zaradi COVID-19, tako da naj bi se začasni nujni ukrepi zmanjšali z 2,1 % BDP v letu 2021 na 0,4 % BDP v letu 2022. Na javnofinančni primanjkljaj v letu 2022 vplivajo ukrepi, sprejeti za ublažitev gospodarskega in socialnega učinka zvišanja cen energije, ki so v pomladanski napovedi Komisije 2022 ocenjeni na 0,4 % BDP v letu 2022 in 0,2 % BDP v letu 2023¹¹. Ti ukrepi vključujejo predvsem socialne transferje revnejšim gospodinjstvom, podporo podjetjem in znižanja posrednih davkov na porabo energije. Ti ukrepi so večinoma začasni. V primeru, da bi cene energije v letu 2023 ostale visoke, bi se lahko nekateri od teh ukrepov nadaljevali. Nekateri od teh ukrepov niso ciljno usmerjeni, zlasti splošna znižanja posrednih davkov na energijo. Na javnofinančni primanjkljaj vplivajo tudi stroški zagotavljanjačasne zaščite razseljenim osebam iz Ukrajine, ki naj bi po pomladanski napovedi Komisije 2022 znašali 0,1 % BDP v letu 2022 in 0,1 % BDP v letu 2023¹².
- (16) Svet je v svojem priporočilu z dne 18. junija 2021 Hrvaški priporočil, naj v letu 2022 ohrani spodbujevalno fiskalno naravnost, vključno s spodbudo, ki jo zagotavlja mehanizem za okrevanje in odpornost, in ohrani nacionalno financirane naložbe. Svet je Hrvaški priporočil tudi, naj obvladuje rast nacionalno financiranih tekočih odhodkov. Prav tako ji je priporočil, naj, kadar gospodarske razmere to omogočajo, izvaja fiskalno politiko, namenjeno doseganju preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev in zagotavljanju srednjeročne vzdržnosti javnih financ, hkrati pa okrepi naložbe za povečanje potenciala rasti.

¹¹ Podatki predstavljajo raven letnih proračunskih stroškov navedenih ukrepov, sprejetih od jeseni 2021, vključno s tekočimi prihodki in odhodki ter po potrebi ukrepi v zvezi z naložbami v osnovna sredstva.

¹² Predvideva se, da bo skupno število oseb, razseljenih iz Ukrajine v Unijo, do konca leta 2022 postopoma doseglo 6 milijonov, njihova geografska porazdelitev pa se ocenjuje na podlagi velikosti obstoječe diaspore, gostote prebivalstva države članice sprejema in dejanske porazdelitve razseljenih oseb iz Ukrajine po vsej Uniji od marca 2022. Ocene proračunskih stroškov na osebo temeljijo na mikrosimulacijskem modelu Euromod Skupnega raziskovalnega središča Komisije, pri čemer se upoštevajo tako denarni transferji, do katerih so osebe lahko upravičene, kot tudi prejemki v naravi, kot sta izobraževanje in zdravstveno varstvo.

(17) V letu 2022 naj bi bila glede na pomladansko napoved Komisije 2022 in vključno z informacijami iz konvergenčnega programa Hrvaške za leto 2022 fiskalna naravnost spodbujevalna v višini $-1,8$ % BDP, kot je priporočil Svet¹³. Hrvaška namerava zagotoviti nadaljnjo podporo okrevanju z uporabo mehanizma za okrevanje in odpornost za financiranje dodatnih naložb, kot je priporočil Svet. Pozitivni prispevek odhodkov, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugimi sredstvi Unije, h gospodarski aktivnosti naj bi se v primerjavi z letom 2021 povečal za 0,5 odstotne točke BDP. Nacionalno financirane naložbe naj bi v letu 2022 imele ekspanziven učinek na fiskalno naravnost v višini 0,4 odstotne točke¹⁴. Zato namerava Hrvaška ohraniti nacionalno financirane naložbe, kot je priporočil Svet. Hkrati naj bi imela rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez novih ukrepov na strani prihodkov) v letu 2022 ekspanziven učinek na splošno fiskalno naravnost v višini 1,0 odstotne točke. Ta znaten ekspanziven učinek vključuje dodaten učinek ukrepov za obravnavanje gospodarskega in socialnega učinka zvišanja cen energije (0,4 % BDP) ter stroškov zagotavljanja začasne zaščite razseljenim osebam iz Ukrajine (0,1 % BDP), medtem ko naj bi k rasti neto tekočih odhodkov prispevali tudi odhodki za vmesno potrošnjo, ki delno odražajo povečanje inflacije. Zato Hrvaška na podlagi trenutnih ocen Komisije ne obvladuje dovolj rasti nacionalno financiranih tekočih odhodkov v letu 2022.

¹³ Negativni predznak kazalnika ustreza presežku rasti primarnih odhodkov v primerjavi s srednjeročno gospodarsko rastjo, kar kaže na ekspanzivno fiskalno politiko.

¹⁴ Druge nacionalno financirane naložbe v osnovna sredstva naj bi imele rahlo restriktiven učinek v višini 0,1 odstotne točke BDP.

- (18) V letu 2023 naj bi fiskalna naravnost glede na pomladansko napoved Komisije 2022 ob predpostavki nespremenjene politike znašala $-0,7$ % BDP¹⁵. Hrvaška naj bi v letu 2023 še naprej uporabljala nepovratna sredstva v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost za financiranje dodatnih naložb v podporo okrevanju. Pozitivni prispevek odhodkov, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugimi sredstvi Unije, h gospodarski aktivnosti naj bi se v primerjavi z letom 2022 povečal za 0,5 odstotne točke. Nacionalno financirane naložbe naj bi v letu 2023 imele rahlo ekspanziven učinek na fiskalno naravnost v višini 0,1 odstotne točke¹⁶. Hkrati naj bi imela rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez novih ukrepov na strani prihodkov) v letu 2023 večinoma nevtralen učinek na splošno fiskalno naravnost v višini $-0,2$ odstotne točke. To vključuje učinek postopne odprave nekaterih ukrepov za obravnavanje višjih cen energije (0,2 % BDP). Zato je na splošno nevtralen učinek nacionalno financiranih tekočih odhodkov delno odvisen od postopnega opuščanja ukrepov za obravnavanje učinka povišanja cen energije, kot je trenutno načrtovano.
- (19) V skladu s konvergenčnim programom za leto 2022 naj bi se primanjkljaj sektorja država postopno zmanjšal na 1,6 % BDP v letu 2024 in na 1,2 % do leta 2025. Za primanjkljaj sektorja država se tako načrtuje, da bo do leta 2025 ostal pod 3 % BDP. V skladu s konvergenčnim programom za leto 2022 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP do leta 2025 zmanjšal, in sicer na 68,9 % v letu 2024 in na 66,9 % v letu 2025. Glede na analizo Komisije se zdijo tveganja za vzdržnost dolga v srednjeročnem obdobju srednje visoka.

¹⁵ Negativni predznak kazalnika ustreza presežku rasti primarnih odhodkov v primerjavi s srednjeročno gospodarsko rastjo, kar kaže na ekspanzivno fiskalno politiko.

¹⁶ Druge nacionalno financirane naložbe v osnovna sredstva naj bi imele rahlo restriktiven učinek v višini 0,1 odstotne točke BDP.

(20) V skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k navedeni uredbi načrt za okrevanje in odpornost vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se medsebojno krepijo, ter okvirni načrt za izvedbo do 31. avgusta 2026. Te prispevajo k reševanju vseh ali pomembnega dela gospodarskih in socialnih izzivov, opredeljenih v specifičnih priporočilih, ki jih je Svet v okviru evropskega semestra v letih 2019 in 2020 naslovil na Hrvaško, poleg morebitnih specifičnih priporočil za državo, izdanih do datuma sprejetja načrta za okrevanje in odpornost. Načrt za okrevanje in odpornost obravnava specifična priporočila za državo zlasti z reformami za okrepitev proračunskega okvira, ukrepi aktivne politike trga dela in izvajanjem reforme izobraževanja z izboljšanjem dostopa do izobraževanja ter njegove kakovosti in ustreznosti za trg dela. Izzivi, s katerimi se sooča hrvaški zdravstveni sistem, se obravnavajo z ukrepi za izboljšanje učinkovitosti, kakovosti, dostopnosti in finančne vzdržnosti, ki jih je pandemija COVID-19 še posebej prizadela. Poleg tega načrt za okrevanje in odpornost obravnava specifična priporočila za državo na teh področjih s spodbujanjem razogljičenja energetskega sektorja, povečanjem splošne energijske učinkovitosti ter osredotočanjem naložb na trajnostni promet ter digitalno infrastrukturo in storitve. Načrt za okrevanje in odpornost vsebuje tudi daljnosežne ukrepe za izboljšanje učinkovitosti javne uprave in pravosodnega sistema, preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje korupcije, izboljšanje poslovnega okolja ter podporo naložbam v raziskave in inovacije ter njihovemu pomenu za politiko.

- (21) Izvajanje načrta za okrevanje in odpornost Hrvaške naj bi prispevalo k doseganju nadaljnjega napredka pri zelenem in digitalnem prehodu. Ukrepi, ki podpirajo podnebne cilje na Hrvaškem, predstavljajo 40,3 % skupnih dodeljenih sredstev iz načrta za okrevanje in odpornost, ukrepi, ki podpirajo digitalne cilje, pa 20,4 % skupnih dodeljenih sredstev iz načrta za okrevanje in odpornost. Celovito izvajanje načrta za okrevanje in odpornost v skladu z zadevnimi mejniki in cilji bo Hrvaški pomagalo hitro okrevati po posledicah krize zaradi COVID-19, hkrati pa bo okrepilo njeno odpornost. Sistematično vključevanje socialnih partnerjev in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost ter drugih ekonomskih politik in politik zaposlovanja, ki presegajo načrt za okrevanje in odpornost, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za celoten program politik.

- (22) Hrvaška še ni predložila partnerskega sporazuma iz Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁷ ali drugih programov kohezijske politike. V skladu z Uredbo (EU) 2021/1060 naj bi Hrvaška pri načrtovanju programov skladov kohezijske politike za obdobje 2021–2027 upoštevala zadevna specifična priporočila. To je predpogoj za izboljšanje učinkovitosti in povečanje dodane vrednosti finančne podpore, prejete iz skladov kohezijske politike, ob hkratnem spodbujanju usklajevanja, dopolnjevanja in skladnosti med temi skladi kohezijske politike ter drugimi instrumenti in skladi Unije. Uspešno izvajanje mehanizma za okrepanje in odpornost ter programov kohezijske politike je odvisno tudi od odprave ozkih grl za naložbe v podporo zelenemu in digitalnemu prehodu ter uravnoveženemu teritorialnemu razvoju.
- (23) V odziv na mandat voditeljev držav ali vlad Unije iz Izjave iz Versaillesa je cilj predloga Komisije za načrt REPowerEU čim prej postopno odpraviti odvisnost Unije od uvoza fosilnih goriv iz Rusije. V ta namen namerava Komisija v dialogu z državami članicami opredeliti najprimernejše projekte, naložbe in reforme na nacionalni in regionalni ravni ter na ravni Unije. Cilj teh ukrepov je zmanjšati splošno odvisnost od fosilnih goriv in nadomestiti uvoz fosilnih goriv iz Rusije s fosilnimi gorivi iz drugih držav.

¹⁷ Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L 231, 30.6.2021, str. 159).

(24) Hrvaška se je zavezala, da bo do leta 2033 postopno opustila premog za proizvodnjo električne energije. Hrvaška je leta 2020 dosegla 28-odstotni delež energije iz obnovljivih virov v bruto porabi končne energije, s čimer je preseгла svoj cilj v višini 20 %. Hrvaška mora pospešiti prizadevanja za razogljičenje, tudi v industriji, zmanjšati odvisnost od uvoza energije iz Rusije in sprejeti ukrepe za spodbujanje vključevanja v enotni trg. Leta 2021 je uvoz ruskega plina predstavljal 22 % celotne dobave zemeljskega plina, 57 % pa je bilo uvoženih prek novega terminala za utekočinjeni zemeljski plin (v nadaljnjem besedilu: UZP) (ki deluje od začetka leta 2021). Plin in nafta predstavljata 30,3 % oziroma 33,7 % hrvaške mešanice energijskih virov. Priporoča se, naj bodo, kadar je to mogoče, nove naložbe v infrastrukturo in omrežje, ki so povezane s plinom, primerne za prihodnost, da se s prehodom na trajnostna goriva v prihodnosti omogoči njihova dolgoročna trajnostnost. Kar zadeva razvoj zanesljive in cenovno dostopne energije iz obnovljivih virov, je potencial za vetrno in sončno energijo, ki znašata približno 2,1 % mešanice energijskih virov (z deležema 13 % oziroma 1 % vse razpoložljive proizvodne zmogljivosti za proizvodnjo električne energije), ter za geotermalno energijo še vedno velik. Ključni vidiki za izboljšanje učinkovitosti energetskega sistema, zanesljivosti oskrbe in povezovanja trgov so: racionalizacija postopkov za izdajo dovoljenj za obnovljive vire energije, podpora razvoju energetskih skupnosti in nadaljnje spodbujanje naložb v obnovljive vire energije, tudi s strani gospodinjstev in za sisteme manjšega obsega. Za podporo zelenemu prehodu bodo potrebne nadaljnje posodobitve prenosnih in distribucijskih omrežij električne energije, naložbe v shranjevanje električne energije pa bodo ključne za upravljanje energetskega sistema z visokim deležem obnovljivih virov energije. Izboljšave so potrebne tudi v sektorju ogrevanja in hlajenja, zlasti s prehodom sistemov daljinskega in individualnega ogrevanja, ki uporabljajo fosilna goriva, na obnovljive vire energije neposredno ali s proizvodnjo električne energije.

- (25) Kar zadeva energijsko učinkovitost, so potrebni ukrepi za pospešitev prenove stavbnega fonda, oskrbo z energijsko učinkovitimi stanovanji, zlasti socialnimi stanovanji, zamenjavo plinskih in naftnih kotlov s toplotnimi črpalkami ter drugimi učinkovitejšimi in okolju prijaznejšimi rešitvami. Poleg tega je potrebnih več ukrepov za zmanjšanje odvisnosti hrvaškega prometnega sektorja od nafte, zlasti s povečanjem uporabe javnega prevoza in njegovo nadaljnjo ekologizacijo, uvedbo inteligentnih prometnih sistemov, polnilnih postaj za električno energijo in vodik ter prevoza na električno energijo in vodik v širšem smislu, naložbami v infrastrukturo za mobilnost ter povečanjem uporabe brezemisijских in nizkoemisijских vozil. Da bi se Hrvaška uskladila s cilji svežnja „Pripravljeni na 55“, bo treba dodatno okrepiti prizadevanja glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov ter povečanja energije iz obnovljivih virov in energijske učinkovitosti.
- (26) Medtem ko bo pospešitev prehoda s fosilnih goriv na podnebno nevtralnost v več sektorjih povzročila znatne stroške prestrukturiranja, lahko Hrvaška v okviru kohezijske politike uporabi mehanizem za pravični prehod, da v najbolj prizadetih regijah ublaži socialno-ekonomske posledice prehoda. Poleg tega lahko Hrvaška uporabi Evropski socialni sklad plus, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁸, da izboljša zaposlitvene možnosti in okrepi socialno kohezijo.
- (27) Svet je ob upoštevanju ocene Komisije preučil konvergenčni program za leto 2022, njegovo mnenje¹⁹ pa je izraženo v priporočilu 1.

¹⁸ Uredba (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1296/2013 (UL L 231, 30.6.2021, str. 21).

¹⁹ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

- (28) Hrvaška kuna je bila 10. julija 2020 vključena v evropski mehanizem deviznih tečajev II (ERM II) kot pripravljalni korak za prevzem eura. Da se ohrani gospodarska in finančna stabilnost ter doseže visoka stopnja trajnostne ekonomske konvergence, so se hrvaški organi zavezali, da bodo izvedli določene ukrepe politike v zvezi s preprečevanjem pranja denarja, poslovnim okoljem, upravljanjem javnega sektorja in sodstvom. Napredek Hrvaške pri izpolnjevanju potrebnih zahtev za prevzem eura je bil pozitivno ocenjen v konvergenčnih poročilih Evropske komisije in Evropske centralne banke za leto 2022 –

PRIPOROČA, da Hrvaška v letih 2022 in 2023 ukrepa tako, da:

1. v letu 2023 zagotovi, da bo rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov v skladu s splošno nevtralno naravnostjo politike, ob upoštevanju nadaljnje začasne in ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine; je pripravljena prilagoditi trenutno porabo spreminjajočim se razmeram; razširi javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetska varnost, ob upoštevanju pobude REPowerEU, med drugim tudi z uporabo mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih sredstev Unije; si za obdobje po letu 2023 prizadeva za fiskalno politiko, namenjeno doseganju preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev;
2. nadaljuje izvajanje svojega načrta za okrevanje in odpornost v skladu z mejniki in cilji, določenimi v Izvedbenem sklepu Sveta z dne 20. julija 2021; predloži programske dokumente kohezijske politike za obdobje 2021–2027, da se zaključijo pogajanja s Komisijo, in začne njihovo izvajanje;

3. diverzificira uvoz fosilnih goriv in zmanjša splošno odvisnost od fosilnih goriv; pospeši uvajanje obnovljivih virov energije ter se zlasti osredotoči na vetrne, sončne in geotermalne vire, vključno s proizvodnjo energije iz obnovljivih virov majhnega obsega in razvojem energetske skupnosti, zlasti z racionalizacijo postopkov za izdajo upravnih dovoljenj in dovoljenj; nadalje nadgradi prenosna in distribucijska omrežja električne energije ter vlaga v skladiščenje električne energije; okrepi ukrepe za zmanjšanje povpraševanja po energiji z izboljšanjem energijske učinkovitosti, zlasti v stanovanjskih stavbah, in zmanjša odvisnost od fosilnih goriv v sektorju ogrevanja in prometa.

V Bruslju,

Za Svet

predsednik/predsednica